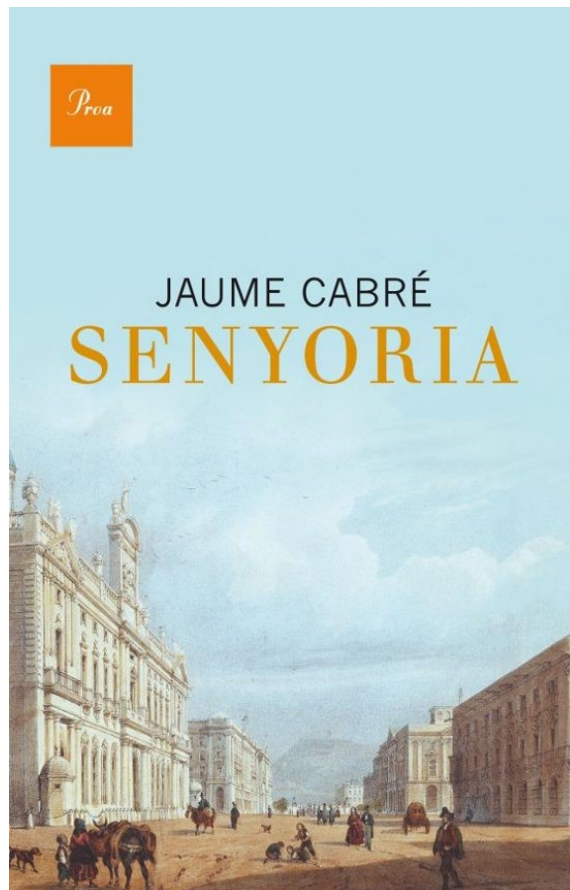

CLUB DE LECTURA

Curs 2024-2025

JAUME CABRÉ

SENYORIA

Tertúlia: dilluns, 20 de gener a les 18.30 h.

L'AUTOR:

Jaume Cabré i Fabré va nèixer el 30 d'abril de 1947 a Barcelona, en un pis en el xamfrà entre València i Lluària, en una família amb cinc germans i on hi havia un piano que la mare tocava i el pare fins i tot componia i en la qual totes les reunions familiars acabaven cantant. A Barcelona hi va viure fins que després de llicenciar-se en filologia catalana per la UB i de casar-se amb Margarida Barba, va anar a viure a Castelló, a Villareal on havia guanyat una plaça de professor a l'institut. En tornar a Catalunya i ja amb dos fills van preferir anar a viure fora de Barcelona i es van instal·lar a Terrassa, a Matadepera i ara es considera terrassenc.

Com a narrador, s'estrenà amb dos reculls de contes: *Faules de mal desar* (1974) i *Toquen a morts* (1977), als quals seguien la novel·la *Galceran, l'heroi de la guerra negra* (1977). *Carn d'olla* (1978), recreació costumista del barri barceloní de Sant Antoni, i *El mirall i l'ombra* (1980), en la qual apareix per primer cop la música i la reflexió sobre el valor de la creació artística, dos temes sempre presents en la seva obra.

El 1984 i 1985 publica tres llibres que conformen la trilogia *El llibre de Feixes: Fra Junoy o l'agonia dels sons* (premis Prudenci Bertrana, Crítica Serra d'Or i de la crítica espanyola), sobre la intolerància religiosa, una obra en la qual el frare protagonista apareix com una mena de víctima dels que tenen poder de manipulació. *La teranyina* (premi Sant Jordi), història emmarcada en la Setmana Tràgica i que narra les vicissituds d'aquells moments a la ciutat de Feixes, correlat literari de Terrassa. El 1985, publica la "nouvelle" *Luvowski o la desraó*, que és el punt final d'aquests personatges i famílies que han viscut en les altres dues novel·les. Aquest relat va ser publicat dins d'un llibre de narracions: *Llibre de preludis*. En tota la trilogia i especialment en aquest darrer llibre, la música hi és ben present.

Els títols següents van confirmar la seva trajectòria ascendent: els reculls de narracions *Viatge d'hivern* (2000, premi Crítica Serra d'Or) i *Quan arriba la penombra* (2017) i, sobretot, les novel·les **Senyoria** (1991, premis Crexells, Crítica Serra d'Or i Prudenci Bertrana), una novel·la sobre la corrupció judicial que emana del poder absolut i situada a la Barcelona de finals del segle XVIII, i *L'ombra de l'eunuc* (1996) una novel·la que relata els anys del final del franquisme, la transició i, al mateix temps, és una novel·la de reflexió sobre el fet creatiu i, especialment, el fet musical. L'estructura del relat està basada en la mateixa estructura del Concert per a violí i orquestra, d'Alban Berg. (premis Ciutat de Barcelona, Crítica Serra d'Or i Lletra d'Or).

La complexitat i l'ambició de la seva obra i el reconeixement internacional va consolidar-se amb les seves novel·les següents: *Les veus del Pamano* (2004, premi de la crítica espanyola), arrenca als anys quaranta, en un poble del Pallars Sobirà i arriba fins avui en dia, amb un complet fris de personatges. La memòria històrica, la impossibilitat del perdó, la por de l'oblit són alguns dels temes que apareixen en aquesta novel·la, i *Jo confesso* (2011, premis de la Crítica, Crítica Serra d'Or, Narrativa Maria Àngels Anglada, Ciutat de Barcelona i Courier, del grup Le Monde al millor llibre publicat a França l'any 2012), obra de múltiples trames i nivells que s'insereix en les recreacions literàries dels totalitarismes europeus del segle XX i que reflexiona sobre la idea del mal en la història de la humanitat a partir de la vida d'un personatge culte i molt intel·ligent nascut a la Barcelona de la postguerra. L'any 2021 publicà la novel·la curta *Consumits pel foc*.

També ha treballat en guions televisius i cinematogràfics: *La granja* (1989-1992) i altres títols com *Estació d'enllaç* (1994-1998), *Crims* (2000) *La dama blanca* (1987), *Nines russes* (2003) i *Sara* (2003). L'any 2001 estrenà l'obra teatral *Pluja seca*. Ha conreat també l'assaig (*El sentit de la ficció*, 1999; *La matèria de l'esperit*, 2005; *Les incerteses*, 2015), gènere en el qual s'interroga sobre el procés de creació literària i artística en general, amb freqüents referències a la música. És autor del llibret de l'òpera *Llull* del compositor Francesc Cassú, estrenada el 2018.

És membre numerari de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (2000). L'any 2010 rebé el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes atorgat per Òmnium Cultural, pel conjunt de la seva obra i trajectòria., el 2014 la Creu de Sant Jordi en tant que persona destacada pels serveis prestats a Catalunya. i el 2017 el premi Trajectòria de la Setmana del Llibre en Català per l'excel·lència de la seva obra com a escriptor i guionista i la defensa de la cultura en català.. L'any 2019 rebé el Premi Nacional de Cultura del CoNCA.

L'OBRA:

Amb motiu del seu nomenament com *Escriptor del mes* el gener de 1993, en un text titulat "Qui soc i per què escric" Jaume Cabré afirmava "Escriure és la possibilitat de posar en ordre la meva vida interior i abocar, amb l'ajut de la gran metàfora que és la literatura, allò que penso, que m'amoïna, que temo, que espero, que m'alegra o m'entristeix. Amb un gran avantatge afegit: el mitjà que faig servir, el llenguatge, em permet un plantejament estètic que em plau cada vegada més. Els fonemes, els mots, les frases, els paràgrafs, són materials palpitaris, vius, que s'encadenen i adquireixen ritme i cadència propis i que, aquest és el miracle, adquireixen significat per ells mateixos." I encara seguia "Per a mi, escriure és dubtar. És exposar les pròpies vacil·lacions i esperances; és una manera de viure... Jo no em considero en possessió de cap veritat. Si de cas, en possessió d'opinions."

Dos anys abans d'aquestes declaracions, el 1991 Cabré havia publicat **SENYORIA** una novel·la que és una paràbola sobre el poder i que va assolir un gran ressò popular i va ser guardonada amb multitud de premis (Crexells 1991, el dels lectors d'El Temps 1992, Crítica Serra d'Or 1992 i Prudenci Bertrana 1992, el premi de la Crítica 1992 i el Prix Méditerranée 2004 per la seva traducció al francès).

En aquesta ocasió, l'autor situa l'acció a la Barcelona de finals del segle XVIII. I, si vuit anys abans, el 1984, amb *Fra Junoy i l'agonia dels sons* havia pintat una víctima de la intolerància religiosa d'aquells que tenen el poder, aquí amb don Rafel Massó, el regent civil de l'Audiència de Barcelona, Cabré pinta la figura del botxí, la d'aquell que exerceix el control sobre l'administració de la justícia, un botxí, però, amb totes les seves pors i els seus egoïsmes.

L'acció transcorre en els darrers mesos de 1799, una data que ja és tot un símbol de la fi d'un segle, del naixement d'una nova era. Es tracta d'un text en el qual tot, incloent el protagonista, està sentenciat perquè l'organització social basada en els privilegis de sang fa fallida davant l'embat de les idees de la revolució francesa, la seva defensa del principi d'igualtat entre tots els homes i la convicció que ser lliure és una condició irrenunciable de la dignitat humana.

En aquest cas Cabré es deixa dur per la seva voluntat de realisme però introdueix molts elements amb una forta carrega simbòlica relacionada amb la poètica de l'astronomia, cosa que fan que la novel·la sigui molt més que el relat d'un homicidi, la condemna d'un innocent i el descobriment de l'assassí. És a dir, la simple narració d'uns fets, sinó que l'autor aprofita el relat per fer reflexions sobre l'home, la justícia i el poder, i ho fa en un marc històric com el de la Barcelona dels darrers dies del segle XVIII.

L'atmosfera dominant en tota la novel·la és la d'una successió de paisatges tardorals i plujosos proclius a la tristesa del sentiment romàntic. En aquest ambient Cabré descriu una aristocràcia borbònica que tot i que se sent ben protegida pels alts representants de la justícia i l'exercit, és un col·lectiu arnat i decadent, gent avorrida i buida que sembla que allò que més la motiva és el fet de posar banyes al seus veïns.

Don Rafel Massó, amb el seu telescopi explora de nit el firmament, els estels, i de dia, a l'hora de la migdiada, observa un altre astre rutilant i engrescador però inabastable: la comtessa de Xerta. Així, el regent de l'audiència és presentat com una versió d'Orió, l'etern caçador frustrat sempre a l'encalç de les Plèiades i així barreja en el seu firmament particular cossos celestes de la terra com l'Elvira i la Gaitana amb les constel·lacions més belles del firmament: Andròmeda, Ariadna i Eurídice.

Dividida en tres parts o "llibres": "Sota el signe d'Orió"; "L'esglai de les Plèiades" i "Plutó erràtic", de desigual llargada (11, 3 i 6 capítols respectivament) Cabré introdueix cada part amb una cita extreta del *Tractat bàsic d'auscultació celeste*, de Jacint Dalmasas publicat a Barcelona el 1778. I acaba aconseguint un relat que, malgrat la seva complexitat estructural, va ser rebut com una obra "fàcil de llegir i distreta". Ben segur que això va propiciar el seu èxit notable entre el públic lector del moment.

